

ANGOLA'DA GERİLEYEN EMPERYALİZM GÖZLERİNİ LÜBNAN'A ÇEVİRDİ

Bursa'da yapılan konuşmanın dış politika ile ilgili bölümünün Yürüyüş dergisinde çıkan özeti, 15 Şubat 1976.

Bugün dünyanın belirgin özelliği, sistemlerarası mücadelenin, kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadelenin gelişmelere ağırlığını koymakta olmasıdır. Ve yine çağımızın belirgin özelliği genel gidişin kapitalizmden sosyalizme doğru oluşudur. Nihayet üçüncü nokta bu çizgide, sosyalizmin, sosyalist sistemin giderek daha fazla etkinlik kazandığıdır. Sistemler arasındaki mücadelenin kendisini gösterdiği bir alan da ulusal kurtuluş savaşı alanıdır. Ulusal kurtuluş savaşları açısından dünyaya baktığımız zaman, bu alandaki sistemlerarası mücadelenin sıcak nokta odağının Asya'dan Afrika'ya kaymış olduğunu görüyoruz. Bugün Afrika'da üç sıcak nokta beliriyor. Batı Sahrası, Fransız Somalisi, ve nihayet Angola. Bunların içinde hepimizin bildiği gibi Angola'nın durumu ve orada yer alan olaylar en ön plandadır. Angola'da olup bitenler konusunda ayrıntılara girmeyeceğim. Bunları gazetelerden bol bol okumak, izlemek fırsatını buluyoruz.

Angola Deneyinin Getirdiği Açıklık

Yalnız, Angola dolayısıyla gözlediğim bir gerçeği, saptadığım bir gerçeği dikkatlerinize sunmak istiyorum. O da Angola'da ve daha arkadan gelerek, daha az belirgin bir halde olmakla beraber Fransız Somali'sinde emperyalizmin yeni bir taktik uyguladığını görmekteyiz. Emperyalizm önceleri ulusal kurtuluş savaşlarını doğrudan bastırma yoluna giderdi, Vietnam'da denediği yol buydu. Fakat emperyalizm giderek ulusal kurtuluş savaşlarının doğrudan bastırma yoluyla yok edilemediğinin farkına vardı. Ve şimdi kısmen Fransız Somali'sinde ama çok daha belirgin bir şekilde Angola'da gördüğümüz durum şu: Emperyalizmin Angola'daki ulusal kurtuluş hareketini doğrudan bastırma çabaları yanında, yani bir yandan paralı askerler göndermek, Güney Afrika'nın ve Zaire'nin askeri müdahalesi, AET'nin ve Amerika'nın Angola'yı ekonomik ambargoya alması yanı sıra -bunlar ulusal kurtuluş hareketini doğrudan bastırma yöntemleridir- düzmece ulusal kurtuluş örgütleri sahneye çıkarıp, bunları desteklemek yoluna gitmektedir. Angola'da üç bağımsızlık örgütü var deniyor; bunlardan ikisi batı yanlısı, bir tanesi de Sovyetler yanlısı ve mücadele bu üç örgüt arasında oluyor. Oysa Angola'da baştan beri gerçek ulusal kurtuluş savaşı veren bir tek hareket ve örgüt vardır. O da MPLA-Milli Kurtuluş Halk Hareketi, Angola Kurtuluş Halk Hareketi. Ve bu hareket 60'ların başında faaliyete geçtiği andan beri bu hareketi Sovyetler Birliği ve Küba desteklemiş, bu harekete yardım etmişlerdir. Bugün de tutumlarında devam ederek yardımlarını sürdürüyorlar. Sovyetler Birliği ve Küba ve diğer sosyalist ülkeler açısından Angola konusunda politik bir değişiklik yoktur. Ama Batının ve Amerika Birleşik Devletlerinin tutumunda

değişiklik vardır. Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa, yıkılıncaya kadar, Portekiz faşist idaresinin yanındaydılar ve NATO uçaklarının, NATO malzeme ve silahlarının Angola'daki kurtuluş hareketinin bastırılmasında kullanılmasına müsaade ediyorlardı. Şimdi taktik değiştirdiler, ulusal kurtuluş hareketini doğrudan bastırmanın mümkün olmadığını anlayınca, düzmece ulusal kurtuluş hareketleri ortaya sürüp onları destekleyerek, gerçek kurtuluş savaşını engellemek ve halk kitlesini şaşırtmak, hareketi saptırmak çabasındadırlar. Angola'daki durumu böyle değerlendirmek gerekir.

Orta Doğu ve Lübnan

Dünyadaki sıcak durumların odak noktalarından birisi de hep bildiğimiz gibi Orta Doğu'dur. Orta Doğu'da son bir sene zarfında Lübnan en sıcak nokta haline gelmiştir. Lübnan'daki savaş, gazetelerimizde hep solcu müslümanlarla sağcı Hıristiyanlar arasında bir mücadele olarak gösterilmekte ve durum bu açıdan değerlendirilmektedir. Gerçekte böyle bir mücadele vardır, hıristiyanlarla müslümanlar arasında nüfus oranı değişmiştir, ve nüfus oranına uygun olarak müslümanlar eşit siyasi, ekonomik ve sosyal haklar istemektedirler. Yani burada hem bir din ayırımına dayanan hem de ilerencilik-gericilik ayırımına dayanan bir mücadele vardır. Bir sınıf mücadelesi niteliği de vardır Lübnan'daki durumun.

Fakat Lübnan'daki durumu değerlendirirken, hele sonucunun ne olabileceği konusunda tahminler yürütürken bir başka gerçeği de dikkate almak lazımdır. O da Lübnan'ın Batı emperyalizmi ve ABD açısından taşıdığı anlam ve değerdir. Lübnan bu iç çatışmalar çıkıncaya kadar ABD'nin ve Batı emperyalizminin Orta Doğu'da İsrail'den sonra ikinci üssü, hiç değilse Orta Doğuya açılan kapısı olagelmıştır. Batı emperyalizmi ve ABD, Lübnan'ın bu niteliğini kaybetmesini, bu durumdan çıkmasını istemezler. Oysa ilerici ve solcu müslümanların eşit politik sosyal ve ekonomik haklar kazanacağı bir Lübnan, hele Suriye'nin nüfuzu ve Filistin örgütlerinin etkisi halinde bu duruma gelecek olan bir Lübnan, Batı kapitalizminin Orta Doğu'daki bir ikinci üssü, bölgeye açılan bir kapısı olmaktan çıkabilir. Buna ise ABD ve Batılı Avrupa devletleri asla müsaade etmek istemezler. Bunun için derim ki, Lübnan'daki durum henüz kesin bir sonuca bağlanmamıştır, nitekim orada hıristiyan sağcı falanjistlerin lideri açıkça, "biz savaşa hazırlanıyoruz, ergeç savaş patlayacaktır" diye demeçler vermektedir. Kanaatimce bu demeçleri, sadece bir blöf olarak telakki etmemek gerekir. Lübnan'daki durum aynı zamanda Arap ülkeleri arasındaki dengeyi de değiştirmiştir. Yakın zamana kadar Arap ülkeleri arasında lider durumunda olan Mısır ikinci plana itilmiş, yıldızı kararmış bir duruma gelmiş, buna mukabil Suriye, bir Filistin Kurtuluş Örgütü ön plana çıkmış ve son aylarda uluslararası arenada büyük prestij kazanmıştır. Arap ülkeleri arasındaki bu denge değişikliği aynı zamanda dolayısıyla, dünyadaki güç dengesini de ilgilendirmektedir. Çünkü Suriye ve Filistin Kurtuluş Örgütüne sosyalist ülkeler destek olmaktadır, yardım etmektedirler; Mısır ise hep bildiğimiz gibi içerde özel sektörü, burjuvaziye kuvvetlendirici tedbirler alma yoluna girmiş, dış politikasında da açıkça Amerika Birleşik Devletlerine doğru kaymıştır.

Yürüyüş, Sayı 46, 24 Şubat 1976